

Agencija
lokalne demokracije
Sisak

PROJEKT:

ISPITIVANJE JAVNOG MNJENJA: STRATEGIJA GOSPODARENJA OTPADOM U SISACKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

REZULTATI ISPITIVANJA STAVOVA GRABANA SISKA
O GOSPODARENJU OTPADOM U SISACKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

Izdavač:

Agencija lokalne demokracije Sisak

Za izdavača:

Paula Raužan

Autorice:

Adelita Selmić

Paula Raužan

Kristina Ferenc

Grafičko oblikovanje:

Ana Klobučar - Maximativa, Sisak

GREEN PRINTING – naziv je za sistem suhog ofsetnog tiska koji je oslobođen štetnih tvari kako za okoliš tako i za ljudе. Pomoću njega tiska se bez potrošnje vode, bez štetnih kemikalija i bez otpadaka koji neminovno nastaju prilikom klasičnog ofsetnog tiska. Budite ekološki osvješteni i koristite usluge "Green printinga" radi zdravije budućnosti nas i naših naraštaja.

Čuvajmo svoj okoliš!

Otisnuto na: Offset LinXprint bezdrvni papir 170g/m²

Tisk:

Maximativa, Sisak

Naklada:

150 primjeraka

Izdano:

prosinac, 2007. godine

Sadržaj:

3 | Projekt: Ispitivanje javnog mnijenja: Strategija gospodarenja otpadom u Sisačko - moslavačkoj županiji

5 | Što je otpad i gospodarenje otpadom?

6 | Rezultati istraživanja

14 | Zaključak

15 | Popis relevantnih institucija i dokumenata

16 | O Agenciji lokalne demokracije Sisak

Projekt „Ispitivanje javnog mnijenja: Strategija gospodarenja otpadom u Sisačko - moslavačkoj županiji

Projekt „Ispitivanje javnog mnijenja: Strategija gospodarenja otpadom u Sisačko - moslavačkoj županiji“ odnosi se na anketno ispitivanje stavova građana Siska o gospodarenju otpadom u Sisačko - moslavačkoj županiji.

Specifični ciljevi projekta su:

- Ispitati razinu ekološke svijesti i stupanj odgovornosti građana prema otpadu
- Ispitati na koji način građani žele da se postupa s otpadom na području Županije
- Ispitati spremnost i volju građana za edukacijom o temama vezanima za okoliš i gospodarenje otpadom

Projekt je proveden na području Siska od kolovoza do prosinca 2007.godine pod pokroviteljstvom Sisačko-moslavačke županije, Upravnog odjela za zaštitu okoliša i prirode.

Metoda istraživanja koja se koristila je terenska anketa. Provedeno istraživanje je pregledno istraživanje, kojim se nastoji dobiti pregled o stavovima stanovništva o određenoj tematici. Ovakva vrsta istraživanja je dijagnostičkog (deskriptivnog) tipa i provodi se radi dobivanja uvida u određenu situaciju na temelju kojeg se mogu donositi praktične odluke.

Dobiveni rezultati mogu koristiti relevantnim subjektima te ostalim zainteresiranim skupinama u Sisačko-moslavačkoj županiji u svrhu donošenja odluka i planiranja budućih akcija koje će doprinjeti što kvalitetnijem i efikasnijem dugoročnom zbrinjavanju otpada, što je i značaj projekta.

Uzorak u istraživanju

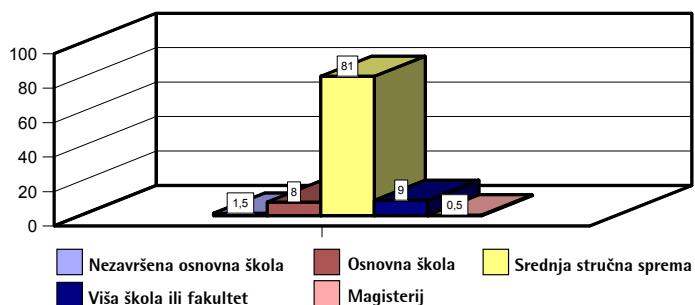
Anketno ispitivanje provedeno je na uzorku od 200 ispitanika starijih od 15 godina. Prilikom odabira uzorka, vodilo se računa da uzorak bude reprezentativan, odnosno da po određenim kriterijima odgovarajuće predstavlja populaciju koja se ispituje. Vrsta uzorka je kvotni uzorak, koji se najčešće koristi u ispitivanju javnog mnijenja, a temelji se na izboru utvrđenih obilježja populacije koja služe kao osnova za odabiranje uzorka i kao kontrola reprezentativnosti samog uzorka.

U ovom istraživanju odabrana obilježja su **dob** i **spol** populacije.

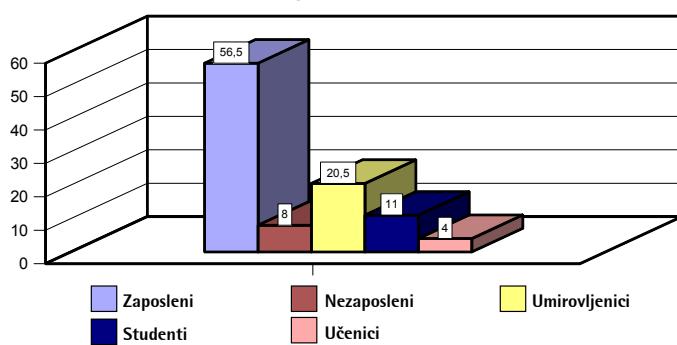
Koristeći se podacima Ureda državne uprave u Sisačko - moslavačkoj županiji, Službe za gospodarstvo - Pododsjeka za statistiku, dobna i spolna struktura stanovništva grada Siska prenesena je na uzorak od 200 ispitanika.

Od ukupnog broja ispitanika, u istraživanju je sudjelovalo: **53 % pripadnica ženskog i 47% pripadnika muškog spola.**

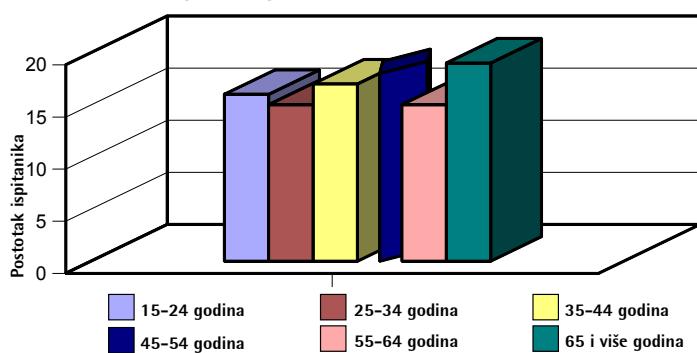
Stupanj završenog obrazovanja

Radni status ispitanika

Ispitanici po dobi

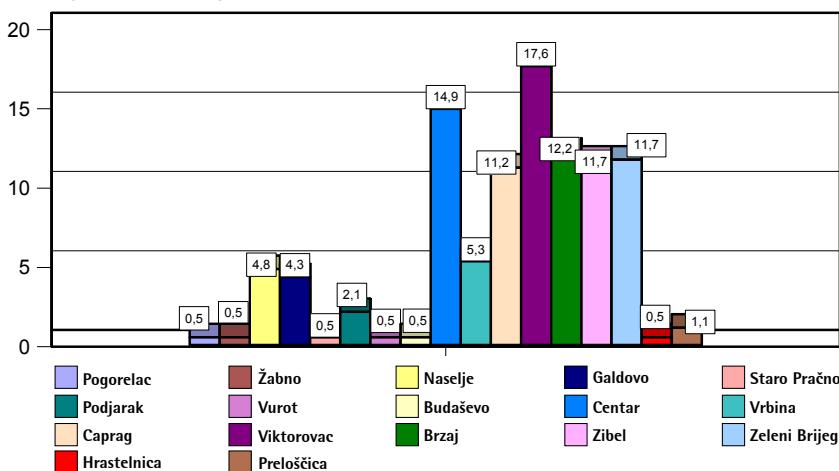

Od ukupnog broja ispitanika njih 58 % živi u braku dok ih je 27 % neoženjenih/neudatih, a ostali su rastavljeni(3 %), udovci/udovice (9 %) ili žive u izvanbračnoj zajednici (3 %). Većinom je riječ o roditeljima koji čine 68 % ispitanе populacije.

Samo je jedan ispitanik član ekološke udruge, tj. Udruge za poboljšanje kvalitete života "Kupalište Zibel", no njih je 5 % izjavilo da namjerava postati članom/icom neke udruge koja u opisu svojih interesa ima ekologiju.

Ispitanici dolaze iz različitih gradskih i prigradskih naselja, a točna raspodjela izračunata u postotcima vidljiva je iz slijedećeg grafikona.

Mjesto stanovanja

► Što je otpad?

OTPAD JE PROBLEM SUVREMENE CIVILIZACIJE I SREDIŠNJI PROBLEM ZAŠTITE OKOLIŠA

Prema Zakonu o otpadu Republike Hrvatske: "Otpad su tvari i predmeti koje je vlasnik odnosno proizvođač otpada (pravna ili fizička osoba) odbacio odnosno odložio, odnosno namjerava ih ili mora odložiti".

U praksi se može susresti još niz definicija, koje vrlo slikovito određuju pojam otpada:

- Otpad je zbroj proizvodnih i potrošačkih ostataka
- Otpad je jasni otisak materijalnog života ljudi
- Otpad je još nedovoljno otkriven izvor sirovina i energije
- Otpad je promjenjivi zbroj različitih tvari i energija

► Što je gospodarenje otpadom?

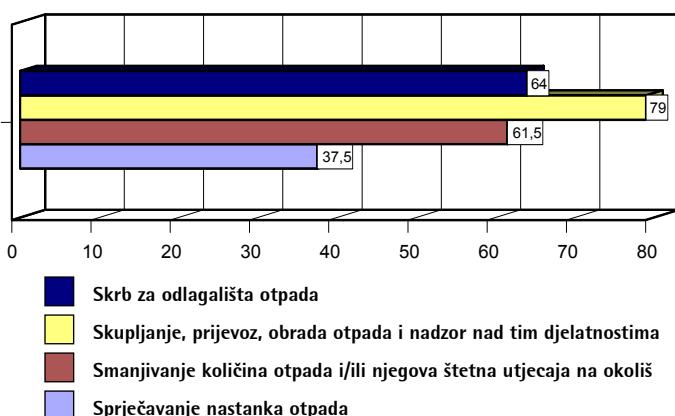
Prema svojoj definiciji, gospodarenje otpadom uključuje:

- Sprečavanje nastanka otpada
- Smanjivanje količina otpada i/ili njegova štetna utjecaja na okoliš
- Skupljanje, prijevoz, obradu otpada i nadzor nad tim djelatnostima
- Skrb za odlagališta otpada

► Rezultati istraživanja

Prema navedenoj definiciji, upitali smo građane što je prema njihovom mišljenju gospodarenje otpadom, a njihovo slaganje sa spomenutom formulacijom, izraženo u postotcima, vidljivo je u sljedećem grafikonu:

Gospodarenje otpadom jest:

Odgovori pokazuju da je većina ispitanika fokusirana na otpad koji se već nalazi u okolišu, dok ih manji dio (37 %) razmišlja na način da je sprečavanje nastanka otpada važan korak u samom rješavanju ovog problema. Smanjenje i prevencija nastanka opasnog, ali i ostalog otpada na mjestu nastanka najbolje se postiže primjenom čistije proizvodnje.

Čistija proizvodnja je kontinuirana primjena sveobuhvatne preventivne strategije zaštite okoliša na proizvodni proces, proizvod i usluge s ciljem povećanja efikasnosti i smanjenja rizika za ljudi i okoliš.

Za proizvodni proces i proizvod čistija proizvodnja uključuje neke od slijedećih mjer: učinkovitije korištenje sirovina, uvođenje sirovina i poluproizvoda koji su najmanje štetni za okoliš, modifikacija proizvodnog procesa i proizvodne opreme pri čemu se daje prednost

onima u kojima nastaje najmanje otpada, sprečavanje nastanka opasnih i otrovnih tvari u proizvodnom procesu, proizvodnja ekološki prihvatljivih proizvoda tj. proizvodnja proizvoda sa što manjim negativnim utjecajem na okoliš tijekom cijelog životnog ciklusa proizvoda i/ili usluga, od dizajna i uporabe do konačnog odlaganja/zbrinjavanja.

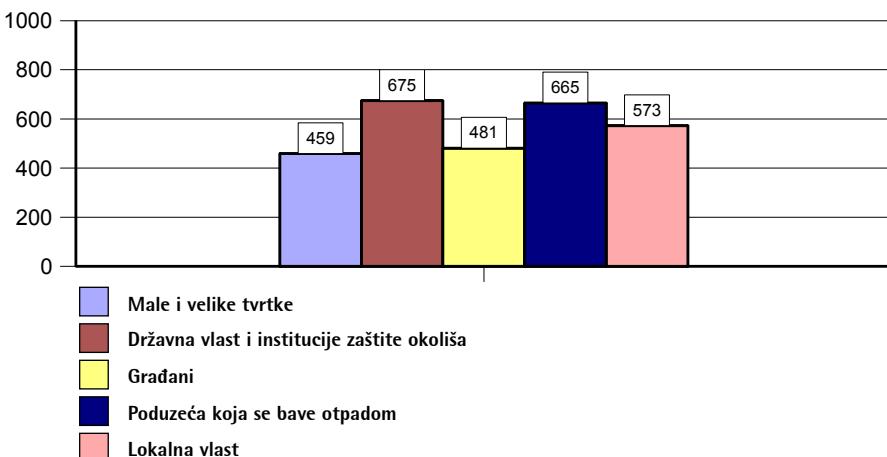
Unutar opće strategije razvoja Republike Hrvatske kao cilj je definirano izbjegavanje i smanjivanje količine otpada i/ili njegova štetnog utjecaja na okoliš.

Velika većina ispitanika smatra da je sustavno gospodarenje otpadom važno (njih 39 %) ili izrazito važno (56 %) za društvo u kojem živimo. Manje od 1 % ispitanika procijenilo je da je gospodarenje otpadom od male važnosti i značaja, dok ih je 4 % izjavilo da je riječ o temi osrednje važnosti.

Kada je riječ o procjeni odgovornosti onih subjekata čija uloga je u ovom procesu bitna, bilo da se radi o građanima pojedincima ili institucijama koje donose važne odluke, stanovnici grada Siska procijenili su da su državna vlast i institucije zaštite okoliša te poduzeća koja se bave otpadom najodgovorniji u procesu gospodarenja otpadom.

Ovakav rezultat dobiven je temeljem bodovanja na ljestvici od 1 do 5, gdje je makismalan mogući broj bodova iznosio 1000.

Odgovornost u procesu gospodarenja otpadom

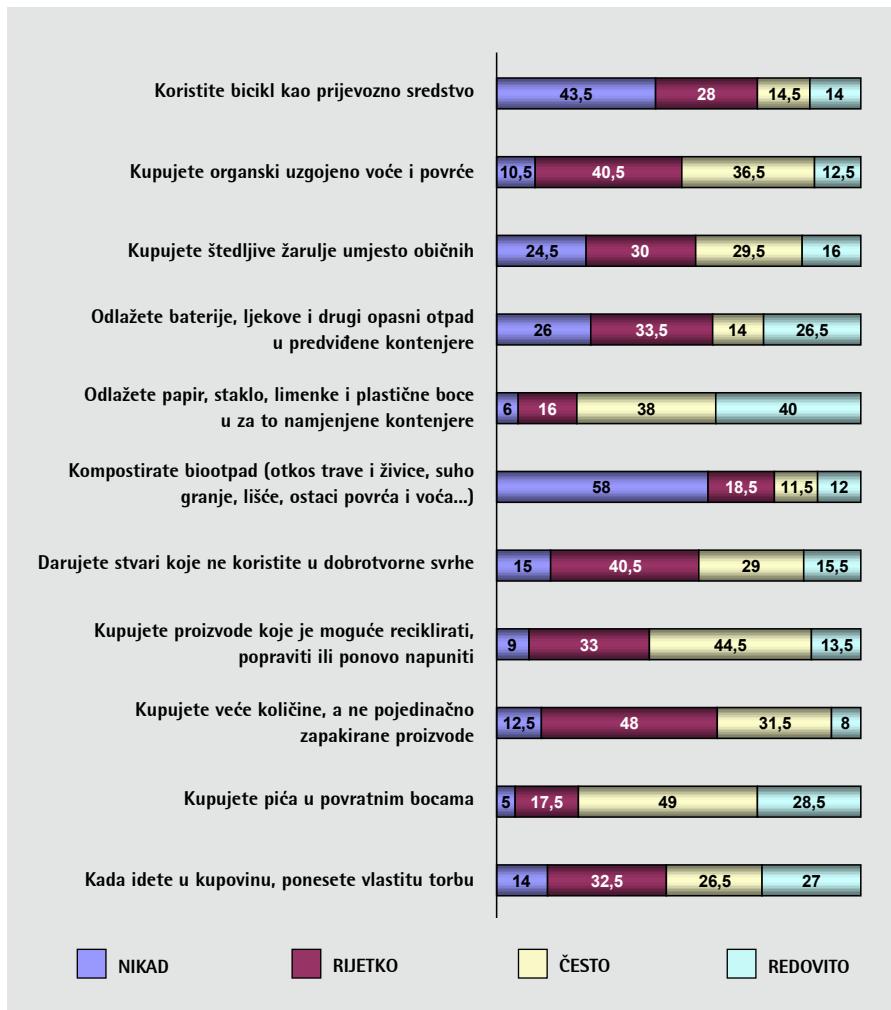

Iako su svi navedeni subjekti važni i neupitno povezani u procesu skrbi o otpadu, odgovornost na razini države većini se čini kao ključna karika u lancu.

Kako bi se ispitala odgovornost samih građana prema otpadu i okolišu, ispitane su njihove svakodnevne navike koje se odnose na brigu o vlastitom kućnom otpadu i odnos prema korištenju izvora energije.

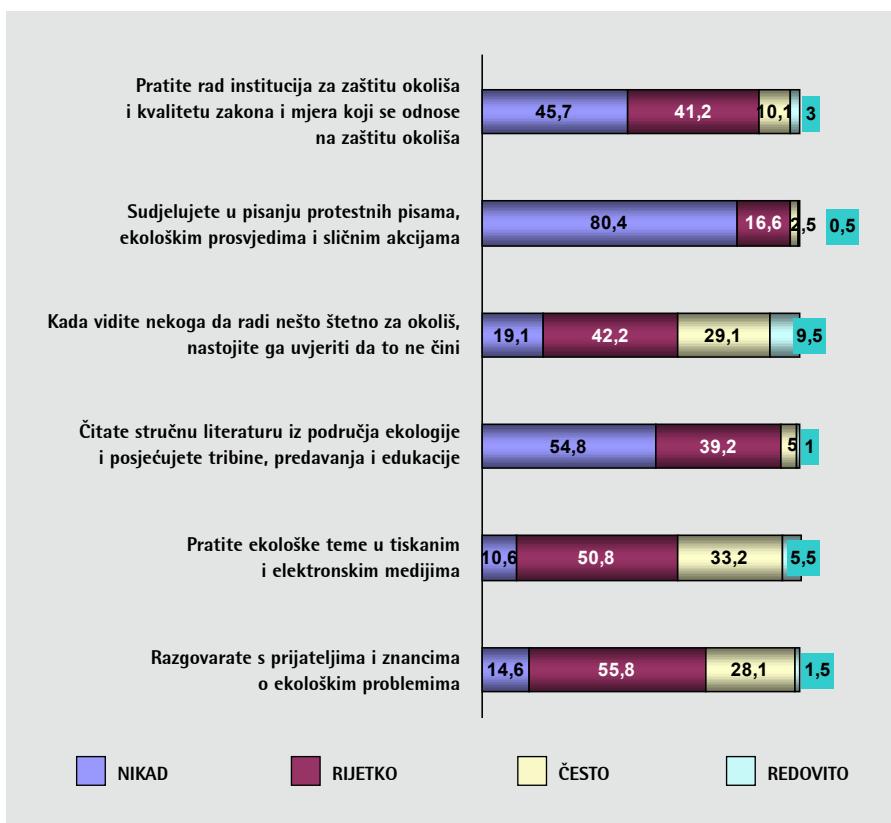
Iz sljedećeg grafikona mogu se isčitati upravo takvi pokazatelji koji govore kako svojim ponašanjem utječemo na okoliš u kojem živimo. Svi rezultati izraženi su u postotcima.

Koliko često vi osobno ili u vašem kućanstvu:

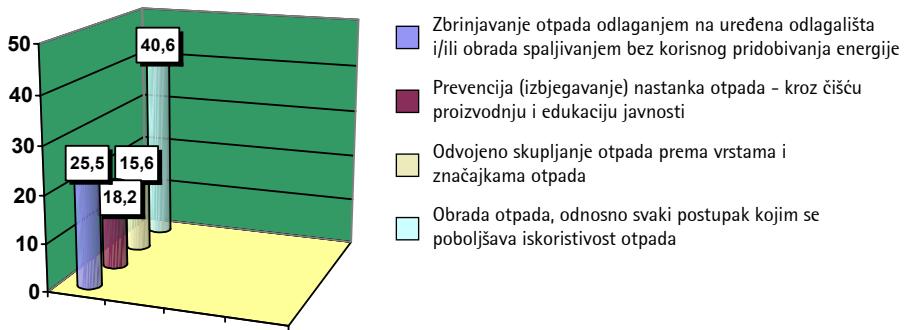
Koliko često vi osobno:

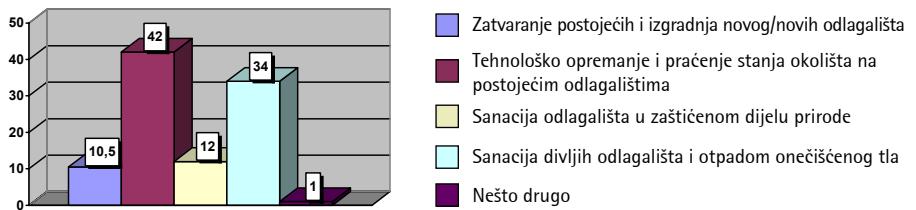
Odgovori građana pokazuju njihov odnos prema otpadu te uključenost u društvene procese koji se dotiču brige o okolišu. Na praktičnoj razini skrbi o materijalima i energiji, građani su daleko odgovorniji nego po pitanju aktivnog sudjelovanja u stvaranju boljih uvjeta života u budućnosti. Međutim, činjenica da većina ispitanika odlaže otpad u za to predviđene kontejnjere često ili redovito (78%) govori da je pravilno odlaganje otpada zakoračilo u svakodnevnicu ljudi. Ipak, onaj otpad koji se ne može odložiti blizu kuće ili stana, ostaje nažalost, odbačen u okoliš. O tome govori podatak da opasni otpad poput ljekova i baterija tek nešto više od trećine ispitanika odlaže u za to namjenjene kontejnjere. O komforu suvremenog življenja koji ima primat nad većinom ostalih navika svjedoči i podatak da tek 28,4 posto ispitanika vozi bicikl često ili redovito.

► Što su građani Siska odgovorili na neka od važnih pitanja? (rezultati su izraženi u postotcima):

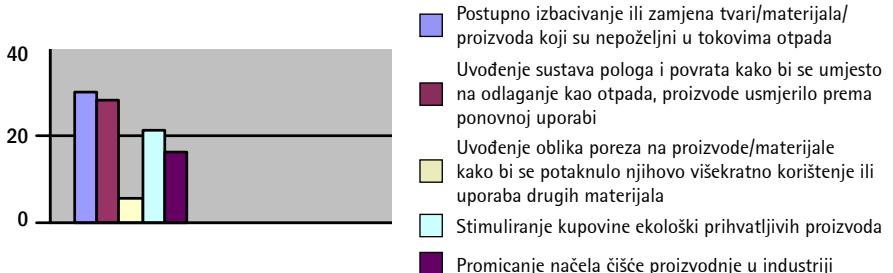
1 ► Što je prioritet u gospodarenju otpadom u Sisačko - moslavačkoj županiji?

2 ► Koji je prioritet Sisačko - moslavačke županije po pitanju odlagališta otpada?

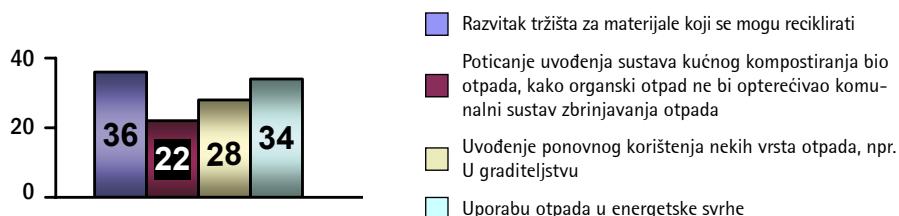

3 ► U nastojanjima da se izbjegne nastanak otpada, koju preventivnu mjeru smatrate najkorisnijom i najefikasnijom za građane i okoliš Sisačko - moslavačke županije?

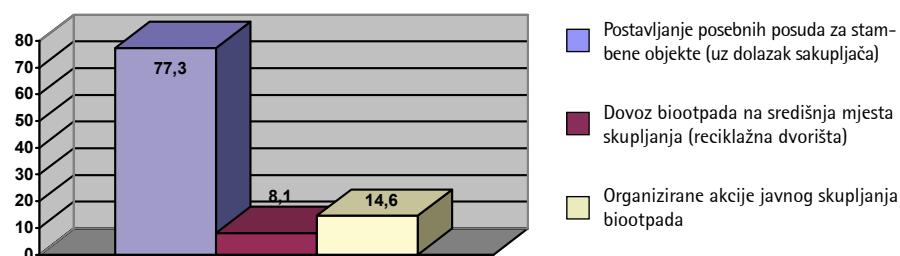
4 ▶ Kako bi se smanjila količina otpada, potrebno je posebno obratiti pažnju na:

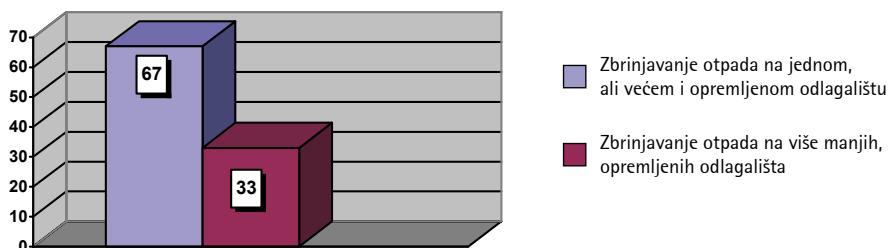
5 ▶ Smatrate li da je sustav zelenih otoka (posebni kontenjeri za staklo, Pet, papir, metal i dr. ambalažu) dobro raspoređen u vašem mjestu stanovanja?

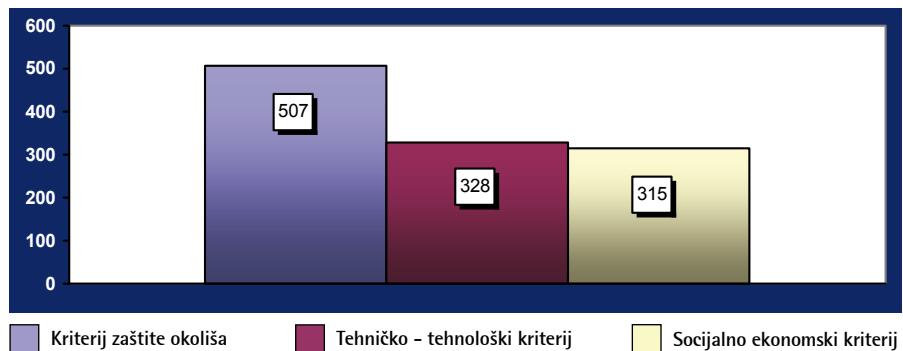
6 ▶ Koji od navedenih načina odvojenog skupljanja biootpada (kuhinjski i vrtni otpad) vam je najprihvativiji?

- 7 ▶ Kako bi se zbrinuo nastali otpad na području Sisačko – moslavačke županije, koje rješenje vam je prihvatljivije?

- 8 ▶ Kriteriji za odabir lokacije odlagališta otpada (maksimalan broj bodova 600):

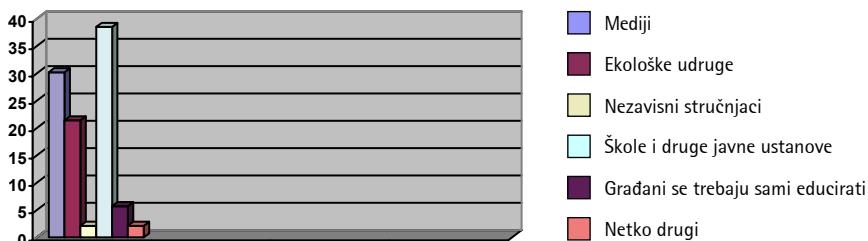

- 9 ▶ Koliko važnom smatrate edukaciju javnosti i sudjelovanje građana u odlučivanju o otpadu i održivom razvoju?

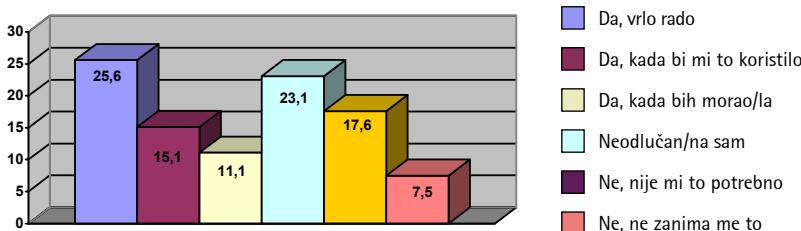

10 ▶ Tko bi trebao provoditi sustavnu edukaciju javnosti o ekološkim pitanjima?

11 ▶ Biste li bili voljni sudjelovati u nekom obliku edukacije o gospodarenju otpadom i održivom razvoju?

12 ▶ Koji oblik edukacije o gospodarenju otpadom i održivom razvoju vama najviše odgovara?

Većina građana smatra edukaciju o gospodarenju otpadom i održivom razvoju važnom i potrebnom, a 25% bi sudjelovalo u takvoj vrsti edukacije. Smatraju da bi takvu edukaciju trebali provoditi mediji, zatim škole i ekološke udruge no kao metodologiju edukacije u najvećoj mjeri navode medije i tiskane publikacije. Što bi značilo da se opredjeluju za pasivni način edukacije, a manji dio ispitanih građana želi se aktivno educirati putem javnih tribina i seminarja.

► Zaključak

Terensko istraživanje pokazalo je da kada se govori o gospodarenju otpadom, većina ispitanih građana grada Siska se fokusira na već postojeći, proizvedeni otpad. Manji broj ispitanika razmišlja o sprečavanju nastajanja novog otpada što upućuje na zaključak da su potrebne edukacije i informativne aktivnosti toga tipa. Većina ispitanika smatra sustavno gospodarenje otpadom važnom temom, a najveću odgovornost pripisuju državnoj vlasti i institucijama zaštite okoliša. Na pitanja o osobnoj odgovornosti građana za sustavno gospodarenje otpadom, primjećuje se aktivni pristup u praktičnom zbrinjavanju već proizведенog otpada dok je manji broj ispitanika aktivnih u stvaranju boljih životnih uvjeta u budućnosti.

Građani uglavnom odlaze otpad za u to predviđene kontenjere, ali samo ukoliko se isti nalaze u neposrednoj blizini njihovog mjesta stanovanja, što dovodi do toga da ospasni otpad (ljekovi, baterije i sl.) ostaje nezbrinut. Većina ispitanika smatra obradu otpada odnosno poboljšavanje iskoristivosti otpada kao prioritet u gospodarenju otpadom. Tehničko opremanje i praćenje stanja okoliša na postojećim odlagalištima te sanacija divljih odlagališta i otpadom onečišćenog tla se smatra kao prioritetima po pitanju odlagališta otpada u Sisačko-moslavačkoj županiji. Kao najkorisnije i najefikasnije mjere za izbjegavanja nastanka otpada, ispitanici navode postupno izbacivanje ili zamjenu tvari/materijala/proizvoda koji su nepoželjni u tokovima otpada, uvođenje sustava pologa i povrata te stimuliranje kupovine ekološki prihvatljivih proizvoda. Kako bi se smanjila količina otpada, većina ispitanika smatra kako treba razviti tržiste za materijale koji se mogu reciklirati te upotrebljavati otpad u energetske svrhe. Mišljenje ispitanika o rasporedenosti zelenih otoka u gradu Sisku su podjeljena, tako njih 25% smatra kako su dobro raspoređeni, 26% da ih ima dovoljno, ali ih se ne koristi pravilno dok 25% ispitanika smatra da nema dovoljno zelenih otoka.

Najveći broj ispitanika smatra kako bi bio otpad trebalo sakupljati na način da se postave posebne posude u stambenim objektima koje će odgovorna poduzeća sakupljati. Kao najprihvativljiviji način sakupljanja otpada u Sisačko-moslavačkoj županiji, ispitanici ističu jedno veliko i opremljeno odlagalište koje bi se trebalo odabratи prema kriteriju zaštite okoliša.

Ispitanici smatraju je važno educirati se o gospodarenju otpadom i održivom razvoju i da bi tu ulogu trebali preuzeti mediji, škole i druge institucije te ekološke udruge. Kao način na koji se žele educirati u najvećem broju se navode tiskani i elektronični mediji te publikacije (leci, brošure).

Ispitani građani grada Siska smatraju, otpad i njegovo gospodarenje važnim pitanjem u zaštiti okoliša i imaju viziju kako bi se ta pitanja mogla riješiti poštujući očuvanje prirode. Također se žele informirati o pravilnim načinima zbrinjavanja i recikliranja otpada, ali na način da inicijativa dođe od strane relevantnih državnih institucija koje bi trebale snositi svu odgovornost. Manji broj građana je uključeno ili se želi aktivno uključiti u procese zajedničke brige oko zbrinjavanja otpada što dovodi do zaključka kako je potrebno osmisliiti strategiju boljeg informiranja i educiranja te aktivnog uključivanja građana i podjeliće odgovornosti.

► Popis relevantnih institucija i dokumenata

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenje i graditeljstva
Ulica Republike Austrije 20, 10000 Zagreb
Tel: 01/3782 444, www.mzopu.hr

Sisačko-moslavačka županija, Upravni odjel za zaštitu okoliša i prirode
Trg bana J. Jelačića 6, 44000 Sisak
Tel: 044/ 540 213, Faks: 044/510 069
www.smz.hr, e-mail: zastita-okolisa@smz.hr

Grad Sisak, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
Rimská 26, 44000 Sisak
Tel: 044/523 352, 523 646, Faks: 044/523 353, www.sisak.hr

Gospodarenje otpadom Sisak
I. Fištrovića 2, 44000 Sisak
Tel: 044/543 056, Faks: 044/540 649
www.gos.hr, e-mail: gospodarenje-otpadom@sk.t-com.hr

Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, www.fzoeu.hr

Agencija za zaštitu okoliša, www.azo.hr

Hrvatska gospodarska komora, www.hgk.hr

European Environmental Agency, www.eea.eu.int

Eruopean Topic Centre on Waste and Material Flows, www.waste.eionet.eu.int

United Nations Environmental Programme, www.unep.org

Secretariat of the Basel Convention, www.basel.int

Enviromental Protection Agency, www.epa.gov

International Solid Waste Organization, www.iswa.org

Gateway to the EU, www.europe.eu.hr

Zakon o zaštiti okoliša (NN 178/04 i 111/06)

Zakon o otpadu (NN 34/95, 151/03, 178/04, 153/05, 111/06)

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Nacionalna strategija zaštite okoliša (NN 46/02)

Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine (NN 85/07)

Plan gospodarenja otpadom Sisačko-moslavačke županije, www.smz.hr

Izvješće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije, www.smz.hr

» O AGENCIJI LOKALNE DEMOKRACIJE SISAK

Agencija lokalne demokracije Sisak (ALD Sisak) je nevladina i neprofitna organizacija osnovana 1996. godine kao pilot projekt Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe s ciljem potpore razvoju lokalnih demokratskih procesa i promoviranjem ljudskih prava. Djelujemo koristeći specifičnu metodologiju multilateralne decentralizirane suradnje u partnerstvu s lokalnom i regionalnom samoupravom i udrugama u i izvan Hrvatske. Od 2006. g. djelujemo kao domaća udruga. ALD Sisak je članica Asocijacije Agencija lokalne demokracije (www.alda-europe.eu)

Jedan od ciljeva našeg djelovanje je promicanje održivog razvoja, ekološke svijesti i organiziranje aktivnosti u svrhu zaštite okoliša.

SVOJE AKTIVNOSTI PROVODIMO KROZ PROGRAME

1. Lokalna demokracija
2. Kultura i ljudska prava
3. Lokalni ekonomski razvoj
4. Edukacija, povezivanje i razmjena mladih
5. Europske integracije
6. Jačanje kapaciteta i usavršavanje

KONTAKT

Agencija lokalne demokracije Sisak
S. i A. Radića 2A, 44000 Sisak
Tel: 044/521 227, Fax: 044/521 231
e-mail: Ldesk-si@sk.t-com.hr
www.Lda-sisak.hr

Pod pokroviteljstvom Sisačko – moslavačke županije,
Upravnog odjela za zaštitu okoliša i prirode

